

Sommar-GLÄNTAN

Stigmännens klubbtidning

augusti 2020

skogssport

Upploppet

OK Milan klubbtidning Milrök har i sitt vånummer en bildmässig betraktelse av coronapandemins påverkan på orientering. Tecknaren heter Therese Korkeakoski, som utöver sin konstnärliga talang både är orienterare och banläggare för OK Milan.
Illustration: Therese Korkeakoski

En vattenskadad Sommarglänta och En annorlunda idrotts-sommar

Ledare Sommarglantan 2020

Coronas mörka skugga har manat till nytänk för Stigmän och allmänhet. Det har blivit en annorlunda sommar.

Tänk efter **vad har varit positivt?**

Vi orienterare är tränade att finna bra vägval såväl under OL-banan som i livets snårskog. Jag har själv fått mycket gjort i redskapsboden och utrensning av pärmor på bokhyllan. Det hade aldrig blivit gjort om inte all denna tid infunnit sig. Tänker också på alla nya naturupptäckter och alla dessa plockade blåbär, björnbär och vildhallon för att inte glömma vår stolta tomatodling på Dalgången. Är du Stigman/kvinna så tänker vi positivt och kreativt.

Stötte nyligen på VD Per-Arne Olsson och Åsa Olsson från Eriksbergs Vilt och Natur, som är en av våra många samarbetspartner i Hittaut. - Jodå... det finns även lite solsken i eländet. **Naturen har fått ett uppsving.** Vi har en fantastisk natur i Blekinge. Den har många nu nyupptäckt sammanfattade Per-Arne och Åsa.

Jag uppmärksammade **ledaren i Sydöstran** fre 8 maj skriven av Stig-Björn Ljunggren med rubriken Hittaut - Hitta rätt. Jag ringde upp Stig-Björn. Han ser med politiska ögon på **orientering som ett föredöme** för den politiska makten. Intressanta tankar som jag direkt tipsade Skogssports redaktör Mårten Lång. Läs vidare hur detta fick en uppföljning i Skogssport.

Jag uppmärksammade några intressanta artiklar ur Naturkompaniets årliga magasin. **Skogen utmanar** och **Uteträffar räddar liv**. Läs vidare och du blir stärkt i ditt val av ett aktivt friluftsintrasse i Stigmännen.

Vår planerade **klubbresa till Isaberg** i september går inte att genomföra. Ett snabbt nytänk och nu är 9 stugor bokade **helgen 21 – 23 maj 2021**. **Anteckna och planera in!** En arbetsgrupp med Pierre Robert som sammankallande är bildad och kommer med mer information. Oj vad mycket roligt det finns att göra i Isabergs äventyrscentrum. Fråga Arvid Emander och Gabriel Bengtsson som nyligen varit där och rekat.

Hittaut och njut

Enormt intresse för Hittaut.

FÖRST VILL JAG TACKA STIGMÄNNENS SAMTLIGA SAMARBETSPARTNERS. Utan er blir det inget hittaut.

Alla Stigmän ... sträck på er! Vi har varit påtagligt delaktiga i Sveriges nya folkrörelse. Vi har hjälpt Ronneby, Karlskrona, Kristianstad och nu senast Hässleholm med att starta upp Hittaut i södra Sverige och fått tiotusentals nya naturälskare att upptäcka sin hembygd.

Det är du som medlem i Stigmännen som är bäste ambassadör för hittaut. Per-Inge Eriksson och jag har fortfarande flera hundra hittautkartor kvar. Hjälp till och fördela till arbetsplatser och gärna till långväga vänner. Förhoppningen är att alla 12 skolor som finns inom kartområdet aktiveras av skolpersonalen. Jag

har åter fördelat 50 kartor till resp. skola.

Mediaintresset är i år särskilt stort. P4 Radio Blekinge ringde upp mig och den 22 juni direktsändes information om hittaut, där jag fick möjlighet att sprida positiva nyheter vid ett flertal intervjutillfällen. Vi satt ett par timmar vid checkpoint 19 längs strandpromenaden. Reportern blev riktigt taggad och begav sig direkt efter sändning ut i Vaggaskogen i jakt på nya checkpoints. Jag har i föreningen fått förtroendet att via media bevaka och marknadsföra vår verksamhet. Kom gärna med tips på nya "kanaler" eller ta egna initiativ. Jag har kontaktat **tidningen Lands** chefredaktör med 350 000 läsare. Tidningen var intresserad av att göra ett reportage om Hittaut. Vi får avvakta.

Första checkpoint 100-släppet den 10-12 juli blev ett riktigt "nattrace". Det tog bara 13 min och 8 sek efter midnattssläppet innan det två första hade registrerat sig på hemsidan. Hela 427 hittautare begav sig till Kofsa Nabbe under 100-släppet.

November 2019 hade vi 2199 deltagare och 72 000 registrerade checkpointbesök för hittaut 2019.

Just nu den 29 aug. är vi 3 555 som registrerat 137 355 checkpointbesök. År efter år har Karlshamns Hittaut i Sverige haft en topposition gällande antalet hittautare i förhållande till kommunstorleken.

Glädjande att hela 20 företag och organisationer deltar i Friskvårdsutmaningen. **Karlshamns kommun** är dessutom på plats två i Sverige med över 5000 registrerade checkpoints. Även **AAK** ligger på tio i topp listan i Sverige och har nu passerat 4000 registreringar. Bra PR för vår kommun !

Samtliga 12 skolor inom Hittauts kartområde har fått hittautkartor till resp. skola 35 st i maj och 50 st i augusti -. Jag förväntar mig ett ökat intresse från skolornas sida. De får ett gratis läromedel i världsklass, som uppfyller flera målsättningar i nuvarande läroplan gällande samtliga stadier. Upp till bevis !

Läs vidare i Sommarglantan och ta del av ett axplock av medieartiklar om Hittaut 2020

Vår gamle A4-skrivare hade gjort sitt. Bengt och Christian Lindblom har nu köpt in till klubben **en ny skrivare**, som även kan skriva ut A3-kartor och samtidigt även på baksidan. Bra !

Badplats-orienteringarna har blivit uppskattade. Salsjön 35, Sternö Sandvik 37, Lillevik/Kollevik 49, Kofsa 32, Järnavik 32 Tredenberg Sölvesborg över 30 Stigmän och BroSö-medlemmar närvarande. Detta initiativ ser jag gärna att vi anammar även 2021.

Ny sprintkarta i Korpadalen har Jakob Emander karterat i sommar. Den skall användas till rekrytering av nya Stigmän och blir även en sporre till att arrangera en Pre-O aktivitet i detta mycket detaljrika område. Vi har sökt och

fått beviljat femtioprocentigt anläggningsstöd från RF Sisu Blekinge.

Södra delen av Hanö kommer Jakob och Gabriel att kartera i år. Jag och Stefan Nilsson rekade där nya checkpointsplatser den 16 juli inför Hittaut 2021. Hanöupplevelsen beskrev Stefan så här:- " Det är som att komma till en annan värld -". Den förtrollande avenbokskogen ner mot badplatsklipporna vid Svanhalla och Grottvägen mot Pilten är som att i verkligheten vara en del av Sagan om Ringen. Länsstyrelsen har framtida planer på att ge Hanö nationalparks-status.

DM-medel för Blekinge arrangeras av Härlöv lör. 5 sept nära gränsen mellan Blekinge och Skåne. Den optimala OL-terrängen och närheten till Blekinge fick mig att initiera tanken på ett samarbete som nu blivit verklighet. Nu möts vi i Oppmanna ! Anmälan via Eventor.

Våra unika Skärgårdskartor efterfrågas över hela landet. Med hjälp av Per Inge Eriksson har vi kunnat skicka ovikta kartor till viking. Nu har vi ett lager som bör räcka några år till. Välkomna inkomster till klubben varje år.

Ett femtontal Stigmän och BroSö-medlemmar deltar regelbundet i i **veteranorienteringen** med namnet Polarna. Vi träffas varje torsdag året om på olika platser i västra Blekinge, Skåne och södra Småland. **Polarnas grundare Sture Stark** har nyligen lämnat oss . Han blev 103 år. Jag lärde känna Sture under 1980-talet då jag hjälpte till med Pans stor-arrangemang Pan Önos jogg. Vi riggade målställning och stakpinnarna på upploppsranken i dagarna fem år efter år. En bra läromästare. Allt skulle vara perfekt och inbjudande. En färgstark person som fick saker gjorda. Militär och senare byrådirektör inom kartverket och en föregångare gällande orienteringskartornas utveckling i Sverige.

Ta del av Raimo Salminens minnesord om Sture Stark. Raimo är nu ledare för det stora Polargänget, som fått göra ett uppehåll med att träffas, men nyligen återuppstått i nytt upplägg.

Ja ... nog har Sture fått uppleva mycket. Så kunde det gå till i orienteringens barndom. I senaste Skogssport har Peo Bengtsson OK Pan skrivit om Stures gärning. Läs vidare i Sommarglantan.

Blekinge Idrottshistoriska sällskap fortsätter att imponera med nya böcker. Senaste utgåvan på 286 sidor har titeln **Idrottsplatser i Blekinge**. Jag har tagit med några sidor som handlar om **Vägga Idrottsplats**. Där är även Stigmännens insats under Stafett-SM 1992 blivit omnämnt. Elsa Enarsson friidrottens Grand Old Lady har nyligen lämnat oss. Elsa var även engagerad inom orienteringssporten. Vila i frid Elsa ! Jag har många positiva minnen tillsammans med Elsa från min tid som friidrottare i IF UDD. Läs vidare i Sommarglantan.

Stort TACK till **Åke Larsson** som axlade ansvar för både banläggning och tävlingsledning vi vårt roliga klubbmästerskap i sprint vid Villa Solvik den 5 augusti. Vi förgyllde träffen på gräsmattan med att bjuda alla nästan femtio medlemmarna på en baguette.

Stort GRATTIS till omöjlige **Martin Nilsson**, som den 29 juli placerade sig på 12:e plats vid SM-halvmaraton på Anderstorps raceway i främsta möjliga motstånd på kanontiden 67.53.

Stort TACK till **Hasse Axelsson** som framgångsrikt producerar Stigmännens Naturpass på cykel.. I dagsläget har vi sålt över 200 pass.

Stort TACK till **Christian Lindblom** som är en klippa i Blekinge Orienteringsförbunds styrelse och Stigmännens maestro i alla tekniska frågor.

Tack till **BroSÖ OK** som föredömligt arrangerade ungdomsserien i härliga Hällevik.

Nybörjarkurs för familjer och vuxna kommer att arrangeras i höst.

Många hundra timmars förplanering av **Havs-OL i Hällevik** blev av intet. Vi återkommer till Härliga Hällevik år 2022.

Nästa år arrangerar Stigmännen **Havs-OL** lör. - sön. 10 -11 juli på fantastiska Tjärö och vid Järnaviks Camping. Boka redan nu in dagarna och se positivt på framtiden. Din kompetens och engagemang är jag rädd om. Den får inte gå förlorad. Ett förlorat idrotts- och orienteringsår skall snart gå till historien.

Håll avstånd..va rädd om dig!
Motionera ! Ät rätt ! och därmed öka dina möjligheter att liksom jag få en guldkantad tid som pensionär.

Ordförande
Lars-Gunnar Bengtsson

UPPTÄCKARGLÄDJE

Bild Jåkern

Familjekurs i orientering

lördag 19 september

Trött på att stå vid sidan och titta på? Vill ni lära er att hitta ut och hitta hem?

Stigmännen Karlshamns OK kör en familjekurs där barn och förälder (eller annan vuxen) tillsammans får lära sig att orientera.

Under en intensiv dag får du lära dig grunderna hur man ska tänka och göra.

Vi kommer hålla till utomhus vid Villa Solvik (Stigmännens klubbstuga). Vi börjar 09.00 och håller på till cirka 15.

Priset för kursen är 600 kronor per familj och då ingår litteratur, mat och medlemskap under 2020.

Anmälan senast 16 september till info@stigmannen.se.

Begränsat antal platser så anmäl dig direkt.

Orientering är den perfekta familjeaktiviteten. Träningar och tävlingar är ofta på samma ställe för alla oavsett ålder.

Upplysningar:

info@stigmannen.se, Gabriel Bengtsson 0708 900282

En litet sommaräventyr från Stefan Nilsson som hyrde klubbstugan vid några tillfälle under sommaren.

Passade på att delta vid en träning och klubbmästerskap som utgick från klubbstugan så jag hade väldigt nära hem.

Även boendet var som en orientering, gäller att bestämma sig, var sover jag, vilken madrass 26 st, var äter jag, vilken kaffekokare använder jag, fast vid skymning i det fina vädret intogs kaffe med kvällsmat vid grillplatsen nedanför klubbstugan med njutbar utsikt. Dagarna blev mycket hittaut vid många härliga platser, och givetvis Tjärö med fika.

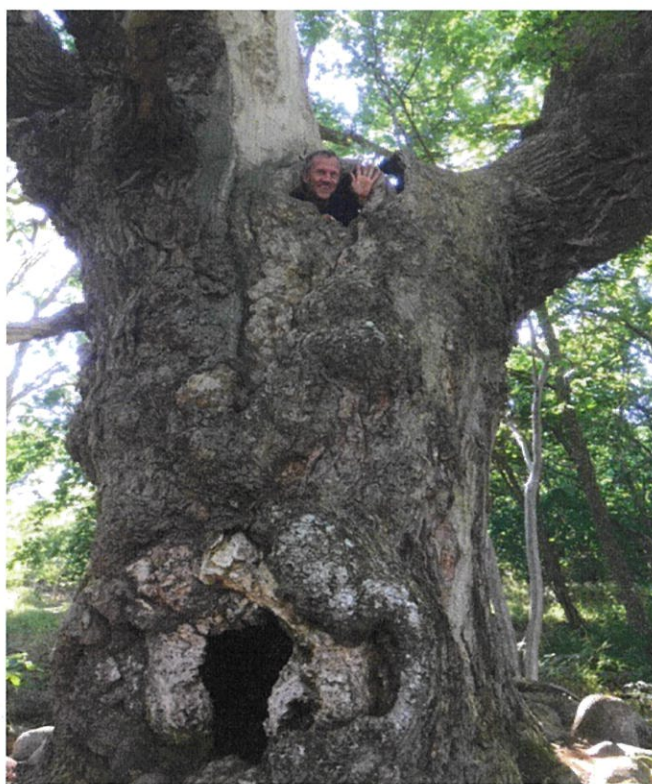
En av dagarna hängde jag med på båttur, blev en heldag i skärgården en fin solig dag, landgång med lite vandring

Vid några platser, sista den dagen blev lite orientering på Gabbes banor på Tärnö i den goa värmen, kvällsmat i Tärnö hamn med spegelblank sjö (stiltje), känslan där var som Saltkråkan med Tjorven och farbror Melker, för er som minns. En fin skärgårdstur för en Skåning som bara har Bornholm att runda.

PS det blev en selfie i fiskegökaeken på Tärnö också.

Tackar Lars-Gunnar och Bigge för tipset av klubbstuga / platser, fast glassbåten hittade jag själv.

Ha det gott alla
från Stefan

Biosfärdagen 2 juni fick en fantastisk kväll i Järnavik!

Nära 40 personer deltog på Helene Reiters och Urban Emanuelssons intresseväckande guidningar med svar på frågor som: Vilken betydelse har skog och våtmarker för att stävja klimatförändringar? Varför har grågässen och tranorna blivit fler? Vad räknas som en elit-ek och hur uppstår en sån? Vad har aspar i en nyckelbiotop för betydelse för våra nu levande fem hackspettsarter? Ett stort tack till expertis, deltagare och till Ninni Norberg Pfeifer på Pensionat Järnavik som serverade en smått gudomlig torskrygg mellan guidningarna! ❤️

Stigmännen är nu medlem i Blekinge Arkipelag.

Lars-Gunnar Bengtsson och Nils-Arne Håkansson deltog för Stigmännen. Det är i Egil Norbergs skog Pagelsborg som vi i år haft hittaut-checkpoints placerade. Bilden nedan visar elitekar. Egil Norberg bedriver ett föredömligt skogsbruk med 70 % inslag av lövskog. En naturupplevelse man inte glömmer.

Någon ställer in. Andra hittar på nytt. Men helt klart kommer midsommaren 2020 att gå till historien som det år då allt ställdes på ända.

Så firar vi midsommar i coronans 2020

De brukar fira traditionsenlig midsommar i vännernas stuga i Halmstad. Men i år blir det annorlunda för Roland Ekelöf, 84, och hans sambo Inga Gunnarsson, 72.

Paret bor egentligen i Kristianstad, men har starka kopplingar till Karlshamn eftersom Roland är en av de drivande i orienteringsklubben Stigmännen.

Och som sådan är han självklart engagerad i den stora satsningen Hitta ut, som i år slår i taket med dunder och brak.

Så nu åker de två runt med husvagnen och letar efter kontroller, förhoppningsvis med ett stopp vid havet i Friseboda på midsommarafton – om nu vädret tillåter en samling med några andra orienterare.

– Annars får vi väl sitta i husvagnen och äta sill, säger Inga.

– Och sämre midsommarfirande kan man ju ha, lägger Roland till.

Inga Gunnarsson och Roland Ekelöf hittar ut så ofta de kan. Det är den här sommaren – och midsommaraftonens – stora nöje.

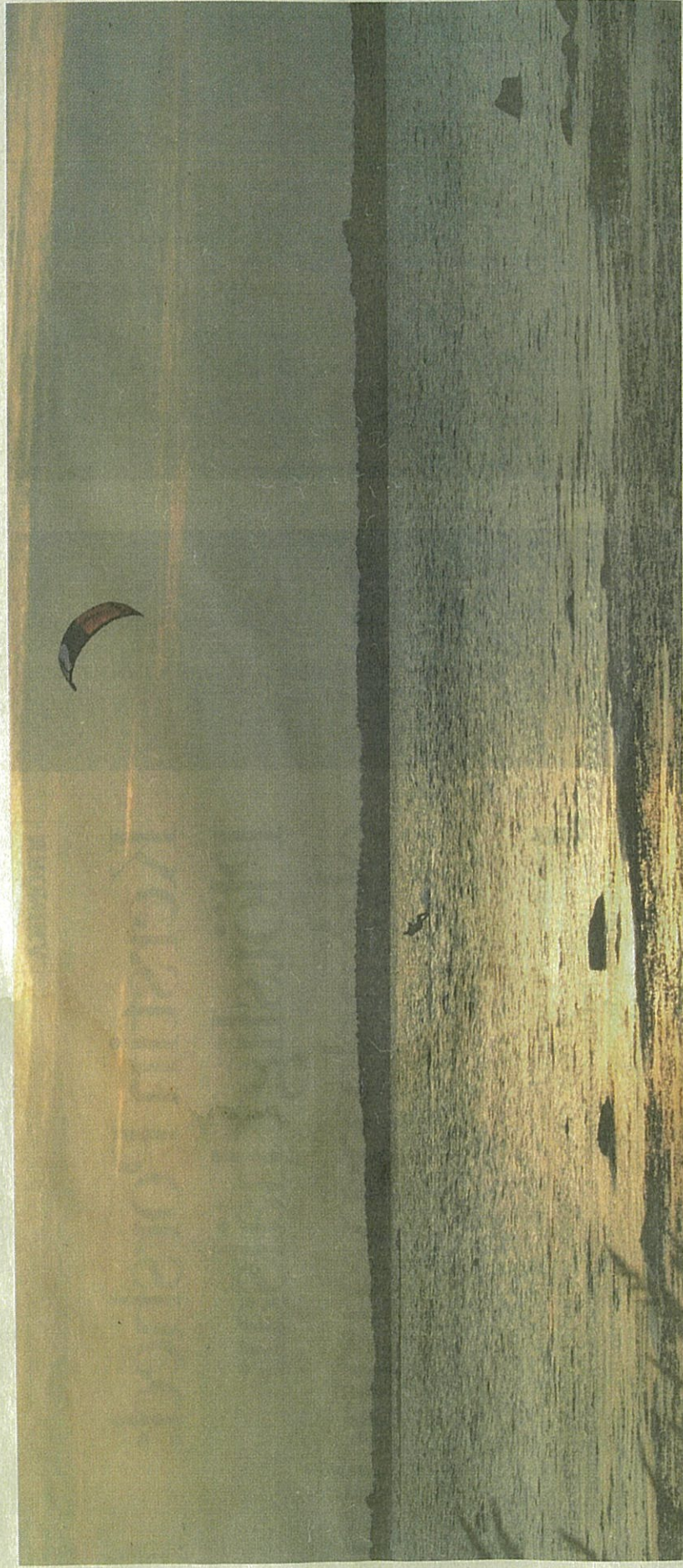
FOTO: CHARLOTTA BÄCKSTRÖM

SYDÖSTRAN
Fredag 10 juli 2020

100

CHECKPOINTS. Nu har Hitta ut släppt checkpoint nummer 100 för sommaren och enligt Stigmännen har responsen varit mycket bra så här långt med rekordmånga deltagare.

UPPTÄCK BLEKINGE/ÄVENTYR

Utanför Torhamn finns allt en kitesurfare behöver.

FOTO: PRIVAT

Gabriel fastnade för våghalsigt äventyr

- Gabriel är orienteraren som gillar äventyr och som letade efter en fartfylld sommarsport.
- Han fastnade för kitesurfing och upptäckte en prick på Blekingekartan som gjort sig ett namn även utanför Sveriges gränser.

Gabriel Bengtsson är en av många som lockas av vågorna utanför Torhamn. Hit kommer även utländska kitesurfare.

FOTO: PRIVAT

TORHAMN. Säg Torhamn och många säger fågelskådning. Men Sveriges sydostligaste plats lockar inte bara dem med kikare, den är också en attraktiv samlingsplats för kitesurfare som Gabriel Bengtsson.

Han är orienteraren från Karlshamn som älskar kartor och som inte helt oväntat blev gis-ingenjör på Lantmäteriet. Men utöver det åker Gabriel gärna offpist på vintern och han älskar när det går undan.

na sällan lika gynnsamma.

Nu när vattnet börjar bli lite behagligare hoppas Gabriel på en lång säsong – och inte som sommaren 2018.

– Då stod det precis still i flera månader. Den säsongen var det inte många surfdagar, säger han som helst vill ha en västlig vind på runt tio meter/sekund. Så som det ganska ofta är utanför Torhamn och som också är anledningen till att det inte sällan står

en hel utlandsregistrerade bilar på parkeringen i närheten av fågelstationen.

Men visst finns det många andra ställen på jorden där vinden är mer förutsägbara, dit kitesurfare drömmer sig bort. Men Gabriel Bengtsson är inte speciellt besviken över att han inte kan åka dit under coronas härjningar.

– Här finns havet, vinden och vågorna. Och det är egentligen allt vi behöver, säger han.

LÄS MER

● **Fotnot.** Blir du också sugen på att kitesurfa? Gå en kurs och lär dig grunderna, tipsar Gabriel.

I måndagstidningen fortsätter äventyret. Då berättar vi om bokälskarna som började cykla mountainbike.

KERSTIN PORSHED
kerstin.porshed@blt.se
0455-772 24

TEXT

Torsdagen den 16 juli 2020.

I dag var det ingen springtorsdag för mig. I dag var vi några Polare som tog farväl av Polargrundaren Sture Stark vid en ljus ceremoni i Heliga Korsets kapell i Kristianstad.

Officianten valde de passande bibelorden "Ni vet ju att alla löparna i en tävling springer men att bara en får priset. Löp då för att vinna det". Sedan talade hon mycket om Stures liv i arbete och fritid och hans positiva sätt i mötet med människor. Svärsonen Håkon höll ett fint tal om små händelser förknippade med Sture.

"Med de mäktiga furornas sus sänder Polarna Dig sin sista hälsning" var mina sluthälsningsord.

Här brukar jag skriva vad som står i boken om den bana jag sprungit. Men så är det inte idag. Har letat fram den sista gången Sture skrivit i boken. Det är från den 19 december 2002 där han på ett känslösamt sätt uppmanar oss att hålla på så länge vi kan och orkar. Dessutom berättar han livfullt om hur hans orienteringsbana började.

Polarträff den 19 december 2002.

Vi kom till ett snöigt och julkortligt Hässleholm kl 9.30. Då var de flesta redan ute i skogen. En leende Lars tog emot oss i den 10-gradiga kylan. Jag tog en promenad längs järnvägen och såg Polare då och då, som med gott humör och med relativt spänstiga kliv tar sig fram i den snöiga terrängen. Jag får numera glädjas med mina Polarvänner som har förmånen att kunna hålla på med vår fina sport. Håll på så länge ni orkar, saknaden är stor när man måste sluta. Men jag är tacksam för allt jag fått uppleva under mina 65 år som orienterare. Jag tänker tillbaka till en regnig septembersöndag 1934 då det började. Korpralkåren på I 6, där jag var medlem, skulle

ha mästerskap i orientering och vi cyklade uppför Nävlingeåsen till Åkeboda där vi hade start och mål.

Klädseln var linnekläder (grötrock) och marschskor. Kartan skala 1:100 000 från 1860-talet fastsatt på en plywodskiva, luftkompass med lock och arreteringsanordning (broms) och kartvinkelmätare för riktningsuttag. Kontrollerna fick vi rita in från en mallkarta och så bar det iväg över fäladsmarken mot första kontrollen en torpruin som jag bommade säkert en timme. Andra kontrollen hittade jag inte trots flera timmars letande. Totalt nerkyld tog jag mig till målet. Tiden var omkring fem timmar. Vid målet stod godsägaren tillika häradsdomare och bjöd på brännvin. Jag vill inte ha något, men en vicekorpral hade inget att sätta emot en häradsdomare så jag tog emot supen som bjöds och den smakade rent vatten. Någon har lurat gubben och slagit vatten på flaskan så jag svepte en sup till och gick till brygghuset, där plötsligt balansen kom i olag, knäna vek sig och jag såg dubbelt, var med andra ord lindrigt nykter. I mitt nerkylda tillstånd var smaklökarna utslagna, därför smakade brännvinet som vatten. Mina kamrater var också påstrukna så det var en något vinglig cykelkolonn som återvände till I 6.- Jag vaknade åter till nuet och gick tillbaka till Hässleholmsgården och fick uppleva gemytet bland polarvännerna som idag var 46 stycken.

Tack Ulla och Lars för en trivsamt träff.

Sture Stark.

TILL MINNE AV STURE STARK. 21 maj 1917 – 28 juni, 2020.

Sture föddes och växte upp i Näsby i Kristianstads norra delar.

1933 blev Sture volontär i närliggande infanteri-regementet - I 6, och där blev Sture speciellt intresserad av kartor och orienteringsidrotten. I tävlingarna, där Sture tävlade för I 6 IF var han mycket framgångsrik och tillhörde Skåne-eliten.

12 januari 1938 hade Orienteringsklubben Pan bildats i Sigrids Konditori i Kristianstad. Sture tränade och umgicks mycket med Pan-orienterarna men tävlade för I 6 ända fram till 1945, då Sture blev kommenderad till Stockholm för att börja utbildningen till kartritare

Redan som första-års-senior blev Sture 1938 uttagen att vara med på Svenska Mästerskapen, det gick inte så bra med en 120:e plats bland de 210 startande, men Sture blev ändå näst bäste skåning. 1943 gick det som bäst, då Sture blev 49a. Men i SM i fälttävlan, där också fältskjutning och punktorientering – förutom fri orientering - ingår, hade Sture så framskjutna placeringar som femma 1942 och sju 1948 och 1949 på Svenska Mästerskapen.

Tillsammans med Thor Forslund från Helsingborg och Fritz Mjömark (också I 6-orienterare och född och uppvuxen i Mjönäs) ledde Sture de populära träningslägren vid Arkelstorps Brunn under krigsåren 1941-45. Lägren blev mycket uppskattade och välbesökta, till och med Svenska Orienteringsförbundet och danska orienterare var där.

Mycket tidigt, redan 1940, blev Sture invald i Skogskarlarnas Klubb och han har alltså nu varit skogskarl i 80 år, vilket måste vara ett oslagbart rekord.

Under sin tid på Kartverket – senare Lantmäteriverket – tävlade Sture för klubbarna OK Hjortarna (senare Solna

OK) och Gävle OK. Efter sin pensionering som byrådirektör återvände Sture med hustru Anna-Lisa till Kristianstad, och då började han också tävla för Pan.

Då orienterarna under 1960-talet lämnade de officiella kartorna i skala 1:50 000 för egenritade orienteringskartor på tävlingarna, blev Sture en av ledamöterna i Svenska Orienteringsförbundets kartkommitté.

Som pensionär blev Sture väldigt värdefull för Pan och skånsk orientering under 1980-talet. Tillsammans med några andra pensionärer ritade han flera av Pans kartor, han hjälpte mig med Skånes Orienteringsförbunds projekt med skolkartor, och han ritade kartor i Portugal och Spanien, där orienteringssporten hade börjat växa.

Sture startade också pensionärs-

orienteringar i östra Skåne under varje torsdag-förmiddag med början 24 mars 1988.

Varje torsdag förmiddag brukar det vara 50-100 deltagare, som träffas på olika platser för att springa en orienteringsbana, fika och umgås. Stures initiativ med orienteringar under vardagar för pensionärer har också spritt sig till så gott som alla distrikt i Sverige. I östra Skåne kallar vi vår torsdags-klubb för Polarna.

Tyvärr blev Stures syn sämre och sämre under 1990-talet, så att han måste sluta med kartritning och orienteringstävlingar. Till slut blev han helt blind, men trots detta lyckades Sture leva ända till 103 års ålder – en beundransvärd prestation liksom hela Stures liv.

Peo Bengtsson

Storstädning i Karlshamns skärgård

Karlshamns kommun i Blekinge har under flera år tagit bort skräp längs kusten och på öar i den närliggande skärgården. I år plockades skräpet upp av bland annat ett 20-tal ungdomar. Mest skräp fanns det på Tärnö, Harö och Mjöö som vetter mot öppet hav:

– Plast, rep och frigolit står för det mesta av det som samlas in. Men på Tärnö dominerar glas- och

plastflaskor. En stor del av skräpet kommer från utlandet. Ibland hittas större saker som båtdelar, kylskåp och bildäck, berättar arbetsledaren Elliot Persson.

Under bara tre dagar på Tärnö fylldes en hel pråm med insamlat skräp.

– Strandskräpet sorteras sedan för att se vad det är för skräp, men också för att kunna

återvinna mycket av materialet, säger Elliot Persson.

Hittills har hundratals svarta soppåsar med skräp samlats in, men än är det för tidigt att säga hur mycket som totalt kommer att plockas in under hela sommaren. Troligen blir det åtskilliga ton, enligt Elliot Persson.

Städningen har också positiva effekter på det marina djurlivet.

Djurplankton kan ha magen full av mikroplast, och plasten sprider sig sedan uppåt i näringskedjan och påverkar alla havslevande djur. Nedskräpningen är skrämmande stor runt hela Sveriges kust. Vid 2019 års upplaga av Nordiska kusträddagen, plockades hela 170 ton skräp upp från svenska stränder, och det under en enda dag.

FOTO: KARLSHAMNS KOMMUN

Skärgårdskarta - sjökort

Karlshamn

från Vägga fiskhamn till Allböle udd

Skala 1:10 000

Utgiven av Stigmännens Karlshamns orienteringsklubb

Extra stimulerande att Stigmännens Skärgårdskarta – Sjökort Karlshamn som blev framröstad som Årets bästa karta i Sverige 2007 fortfarande är lika efterfrågad. Jag får ständigt nya beställningar från olika delar av landet på våra tre skärgårdskartor. Projektiden att kartera både hav och land i skala 1:10 000 över en hel skärgård är vi fortfarande ensamma om i världen.

Karlshamnsborna längtar ut! Då kraschade appen och antalet deltagare i den populära friluftsanskiviteteten har fördubblats mot förra året.

Lars-Gunnar Bengtsson är nöjd med antalet årets start.

FOTO: GUNNEL PERSSON

FAKTA

"Hittaut"

- Hitta ut, eller "Hittaut" samordnas sedan tio år tillbaka av Svenska Orienteringsförbundet och arrangeras av lokala orienteringsföreningar.
- Punkterna som ska hittas är nya varje år och är utspridda över hela landet. I Karlshamn finns det 142 punkter att registrera.
- Man kan jämföra sina egna resultat med andra som finns registrerade på hemsidan och appen.
- Fram till måndagen hade 14500 check-pointbesök kunnat registrerats i Karlshamn.

Succéstart – dubbla antalet deltagare

KARLSHAMN

Den 1 maj gick startskottet för årets upplaga av "Hittaut", där deltagarna i sin egen takt kan upptäcka närområdet och samtidigt tävla mot sig själv och andra.

Lars-Gunnar Bengtsson, ordförande i Stig-männen Karlshamns orienteringsklubb, är mycket nöjd med resultatet och konstaterar att det verkar finnas ett uppdämt behov av att komma ut i naturen.

– Antalet deltagare har varit högt, många som sitter instängda på grund av viruset vill säkert komma ut och röra på sig och detta är ett bra och säkert sätt att göra det på.

Märker ni stor skillnad mot förra året?

– Oja, jag tittar på statistik nu jämfört med förra året och antalet deltagare och checkpoints som tagits under de första dagarna fördubblats mot 2019! Det är kul när allt jobb som

vi har lagt ner på det här får resultat.

Faktum är att intresset har varit så stort att Hittaut-appen kraschade under helgen.

– Det är ju inte bara Karlshamn som är med här, utan över 50 kommuner finns representerade. Så det var många som ville börja på en gång.

I år finns det fler punkter att hitta i och runt Karlshamn än någonsin och Lars-Gunnar Bengtsson

säger att de går från så lågt att hitta att man kan ta sig dit med rullator till riktigt utmanande.

Under måndagen har kartmaterial dessutom delats ut till skolelever inom kartområdet. 420 kartor finns nu fördelade över 12 skolor. Lars-Gunnar som har ett förflutet inom skolans värld tycker att orientering är viktigt att lära sig i skolan.

– Orientering och simning, det bara måste man kunna. Så nu är det bara

att släppa eleverna lösa och ut på upptäcktsfärd i närområdet!

Kartorna har delats till alla adresser i kommunen. Den finns även på hittaut.nu/karlshamn samt appen "Hittaut."

– Nytt för i år är att det finns en topp-100-lista över de som har tagit fle checkpoints i hela landet. Vi har sett att många redan har börjat åka mellan kommungränserna för att få så många som möjligt.

JOHAN HULTGR

Dags att Hitta ut!

Checkpointsen kan man registrera via appen i mobiltelefonen. Fotograf: Svenska-Orienteringsförbundet

Karlshamn

I slutet av april delas Hitta ut kartan ut till 16 000 hushåll. Äntligen kan man bege sig ut på promenad eller löparunda i stad och natur mellan maj och november och leta checkpoints och ha chansen att vinna fina priser.

Hitta ut finns i nuläget i 57 olika orter och 2019 ökade deltagarantalet med 50 % och satte 80 000 personer i rörelse. I Stigmännens Orienteringsklubbs verksamhetsberättelse för 2019 i Karlshamn kan man läsa "Det är bland det bästa och roligaste vi gör i familjen och alla är engagerade." Checkpointsen kan man registrera via appen i

mobiltelefonen eller via hemsidan. Det som är bra med att ha appen nerladdad är att där finns gps som kan vara ett extra stöd med att hitta rätt. "Underbart att komma ut i naturen, blir nästan som ett gift när man väl startat, för att inte tala om tävlingsinstinkten när andra bekanta också håller på" kan man även läsa i verksamhetsberättelsen. "Jag förväntar mig en ny explosion av rörelseglädje" säger Lars Gunnar Bengtsson som är ordförande i föreningen. Stigmännens berättar att man får uppleva nya platser som man inte besöker i vanliga fall och det är det som gör "Hitta ut" så populärt. Det finns många platser i närområdet som folk

inte känner till eller hittar till och varför inte då passa på att semestra och uppleva nya saker i sitt närområde samtidigt som man får motion som främjar folkhälsan. Man ska inte glömma bort att även åka till andra orter som har Hitta ut. Då kan man hitta nya träningsmarker och få besöka andra fina platser som ligger lite utanför det ordinarie turistutbudet.

Stigmännens utvärdering av Hitta ut för förra året är att det överträffat allas förväntningar. Hitta ut Karlshamn ligger i toppen i förhållande till kommunstorleken och är även Sveriges snabbaste växande natur- och friskvårdsaktivitet. Det bästa är att det är gratis, man får motion

I slutet av april delas Hitta ut kartan ut till 16 000 hushåll

Fotograf: Christian-Olars, -Aktivt-familjeliv

och att det är en aktivitet som passar alla, gammal som ung och med olika svårighetsgrader. Man kan även gå på promenad med barnvagn eller rullstol. "Vilken glädje vi sprider med Hitta ut i dessa orostider. Jag får ständigt frågor om när det börjar. Hitta ut, är ett utmärkt sätt att skingra tankarna och dessutom ger välbehövlig motion och är bra både för psyke och fysik" säger Lars Gunnar Bengtsson.

Tekniksmart och lättlästa kartor lockar till upptäckarglädje och forskningen visar att vistas i naturen dämpar oro, ångest och att man blir lugnare. Det läggs ner många ideella timmar från Stigmännens medlemmar och det är tack vare dem alla vi andra kan gå ut på checkpoints jakt och njuta av Karlshamn kommuns vackra natur.

Text: Veronica Palmgren

Easyinfo - INFO-Bladet 3

Lars-Gunnar Bengtsson har varit med och gjort många Hittaut-kartor i Karlshamn.

FOTO: LENA EHRING

Hitta ut var så hett att appen bröt ihop

Karlshamborna hittade ut i helgen till den milda graden att appen blev överansträngd och bröt ihop.

Över 11 000 kontroller registrerades i helgen. Och efterfrågan på fler hittaut-kartor är extremt hög.

"Vi har aldrig sett så många besökare första helgen."

Lars-Gunnar Bengtsson
ordförande i Stigmännen.

KARLSHAMN. Anstormningen av besökare överraskade orienteringsklubben Stigmännen i Karlshamn trots att föreningen hade räknat med ett stort intresse vid släppet första maj.

– Det var så mycket folk ute att systemet blev överhettat och bröt ihop när folk skulle registrera sig, berättar Lars-Gunnar Bengtsson, ordförande i Stigmännen.

Hittauts hemsida i Sverige låg nere under söndag eftermiddag som en konsekvens av det stora intresset.

– Vi har aldrig sett så många besökare första helgen, och jag tror att intresset kommer att hålla i sig, säger Lars-Gunnar Bengtsson.

Förklaringen kan vara coronakrisen. Att ge sig ut i naturen har blivit en av få tillåtna utflykter och man kan gå ensam med sin karta eller tillsammans i familjen.

– Antalet checkpoints-besök ökar hela tiden. Vi

har nu dubbelt så många som motsvarande tid förra året.

Kartan släpptes första maj och Lars-Gunnar Bengtsson tror inte att de 25 000 kartorna kommer att räcka under säsongen.

– Vi har redan planerat att trycka upp fler, bland annat ska 12 skolor inom vårt kartområde få en klassuppsättning av Hittaut-kartan.

I Karlshamns Hittaut finns det ett äventyrstema för de som vill vara lite vildare.

– Man kan gå ut med lampor på nätterna och hitta stigar som är försedda med reflexer. Det går också att cykla på de markerade mountainbikebanor och vi har en swimrunbana för de som vill testa den sporten.

SIMONE HANSEN

simone.hansen@blt.se

0455-771 19

Fotnot: Förra året registrerade totalt 70 000 besökare i Karlshamn och kartan omfattar stadsnära naturområden.

"Hitta ut" tjuvstartar redan i dag: "Många längtar ut"

Nu längtar alla ut i solen. Då passar Stigmännen på att tjuvstarta med årets upplaga av "Hitta ut". I dag släpps sex kontroller.

KARLSHAMN. Hitta ut har blivit mycket populärt. Årligen delas en karta ut till

alla invånare i kommunen med 100 checkpoints att upptäcka. I år har antalet punkter höjts till 142.

Kartorna håller på att tryckas just nu och ska levereras vid månadsskiftet. Men redan nu väljer Stig-

männen att släppa sex kontroller i Karlshamn med omnejd.

– Nu i coronatider är det många som längtar ut i solen och naturen. Jag var ute i Väggaområdet i helgen och det var mer

människor ute än under badsäsongen.

– Då tänkte vi att det var läge att tjuvstarta lite och släppa sex checkpoints. Att vara ute i naturen är ett säkert sätt att umgås, säger Lars-Gunnar Bengtsson, ordförande i Stig-

männen Karlshamns Orienteringsklubb.

Den 23 april släpps ytterligare sex checkpoints. Kartan finns som en pdf att ladda ner på hittaut.nu/karlshamn.

JOHAN HULTGREN

BLEKINGE POSTEN
Torsdag 16 april 2020

Fler ska hitta ut i coronatider

Blekinge

Karlshamn, Ronneby och Karlskrona drar nu i gång Hittaut som är Svenska Orienteringsförbundets projekt som syftar till att göra det enklare för alla att komma i kontakt med och testa orientering. I flera år har lokala orienteringsklubbar tillverkat kartor och placerat ut checkpoints för att få fler att röra sig i naturen. I år är det lite tidigare än vanligt. I Karlshamns kommun trycker Stigmännen cirka 25 000 kartor som exempel och varje hushåll får ett exemplar i slutet av april.

Hitta ut blir större än någonsin

Större än någonsin.

Och kanske viktigare än någonsin. – Jag skulle säga att Hitta ut kommer i exakt rätt tidpunkt. För alla som är friska är det ett suveränt sätt att komma ut och röra på sig, säger Lars-Gunnar Bengtsson, ordförande i Stigmännan.

KARLSHAMN. Den 1 maj går startskottet för Hitta ut och för Stigmännan, som var en av de första orienteringsklubbarna i landet att haka på, blir det för sjätte gången.

– Det är Sveriges snabbast växande natur- och friskvårdsaktivitet. I år är totalt 57 kommuner med, att jämföra med 20 för tre år sedan, säger Lars-Gunnar Bengtsson.

I coronatider tror Stigmännans ordförande desutom att årets upplaga kan få ytterligare en dimension.

– Jag ser redan massor av folk som är ute i våra naturreservat och strövmåraden. På Sternö har det ibland varit lika mycket

Förra året uppskattar Lars-Gunnar Bengtsson att 5 000 karlshamnare använde kartan.

– Vi hade 2 193 som re-

folk som på en bra bad dag. Det är som en medicin att komma ut och röra på sig i naturen och här kan alla vara med.

142 checkpoints kommer att finnas det här året, en ökning jämfört med i fjol. Men det beror inte på coronaviruset.

– Nej, det hade vi tänkt göra ändå.

Stigmännan trycker 25 000 kartor och samtliga hushåll i Karlshamn kommun får kartan utan kostnad i brevinkastet eller postlådan den sista veckan i april.

Förra året uppskattar Lars-Gunnar Bengtsson att 5 000 karlshamnare använde kartan.

– Vi hade 2 193 som re-

FOTO: GUNNEL PERSSON

Lars-Gunnar Bengtsson, ordförande i Stigmännan, är peppad inför årets Hitta ut-start.

gistrerade sig, men vi vet att ungefär dubbelt så många eller fler använder kartan. I år hoppas vi att ännu fler ska registrera sig på hemsidan för Hitta ut för att kunna vara med och tävla. Vi har priser för över

30 000 kronor som lottas ut. Det här året finns checkpoints bland annat på ett par nya ställen och ett nytt gammalt.

– Köpegårdsområdet är nytt liksom Järnaviks na-

har alla checkpoints re- flexer så de går att hitta även när det är mörkt.

– Årets karta är som en äventyrskart. Alla spon-

tanidrottsplatser och löp- rundor är med. Dessutom

HENRIK FLEMMING
henrik.flemming
@blitsdostran.se
0455-772 43

Nya rekord när allt fler väljer att Hittaut

Kanske är det en effekt av coronapandemin när allt fler vill upptäcka sina närområden.

För nu har Hittaut Karlshamn över 100 000 registrerade besök på sina checkpoints.

Det slår föregående år med hästlängder.

KARLSHAMN. Redan efter första helgen i maj kunde Stigmännan meddela att Hittaut blivit så populärt att appen bröt ihop.

- Då var det så många som skulle in samtidigt i hela landet. Men nu har de

investerat 200 000 kronor för att hitta alla buggar, så nu har appen fungerat, säger Lars-Gunnar Bengtsson, ordförande i Stigmännan.

Och nu slår Hittaut nya rekord när det registrerats över 100 000 besök på Karlshamns 151 checkpoints. Dessutom når Karlshamn 3000 registrerade deltagare och fem varv runt jorden i avverkade rörelsekilometrar.

- Vi hade inte mer än 70 000 besök på hela förra året. Och i år är vi ju inte halvvägs ännu. Sen vet vi

att det blir en topp i juli månad eftersom många är lediga, så vi vet inte var det kommer barka hän.

Ett 50-tal kommuner arrangerar Hittaut, och även i år ligger Karlshamn i topp när det gäller antal deltagare.

- Karlshamn har varit populärt ända sedan vi började. Vi har hela tiden varit i topp i Sverige.

Lars-Gunnar tror att det beror på Karlshamns fina natur och skärgård. Det finns dessutom en tydlig trend med besökare utifrån.

Fredagen den 10 juli är en speciell dag. Som gräddde på moset släpps "Checkpoint 100" vid midnatt.

- Då är det full rulle i skogen. Alla vill vara först att ta den och den kommer vara på en speciell plats, säger Lars-Gunnar hemlighetsfullt.

Du kan själv ladda ner Hittaut-kartan i mobilen, eller hämta den på någon av kommunens utdelningsställen.

ELIN STÅLHAND

Facebook Sofia Swartz är på
Tjärö naturreservat 8 juli 2020

· Karlshamn, Blekinge län ·

Hitta ut. Vilken grej det är, och vilket jobb det görs av de arrangerande föreningarna med ideella krafter för att vi ska kunna få ta del av detta gratis på så många vackra områden i Sverige. Från kartritning, revidering, checkpointsplanering, utsättning, underhåll, samarbeten, teknik, marknadsföring... Är så glad för att fler och fler hittar ut (och hitta ut-semester har blivit ett nytt begrepp!) och hoppas att detta fantastiska nationella koncept både får ytterligare spridning till fler områden och en långsiktig trygghet så att det kan få fortsätta vara just det det är. Blir extra glad när föreningarna lägger ner extra tanke på ögonbedövande placeringar,

FLER ÄN NÅGONSIN HITTAR UT

Sedan tio år har svenskarna, med orienteringsklubbarnas hjälp, hittat ut i sina närområden. I Karlskrona är Leif Ingemarsson projektledare, och han kallar 2020 för exceptionellt.
KARLSKRONA / SIDAN 5

Nära 4 000 har registrerat sig, vilket enligt Leif Ingemarsson innebär att i praktiken deltar i år 10 000 Karlskronabor i projektet Hittaut.

Hittaut-projektledare i Karlskrona är Leif Ingemarsson – och han är oerhört imponerad av årets intresse.

Succé – tusentals hittar ut och upplever utmärakta platser

■ För tredje året deltar Karlskrona SOK i projektet Hittaut, och så här långt har mer än tre gånger så många som tidigare år registrerat sig.

KARLSKRONA. I tio år har Svenska Orienteringsförbundet arrangerat friskvårdssatsningen Hittaut. I år deltar 52 kommuner, och för Karlskrona SOK, som gör sitt tredje Hittaut-år, är 2020 en succé. Nära 4000 – tre gånger så många som tidigare år – har registrerat sig. På varje registrering går ytterligare 1,5 – 2,5 personer och satsningen pågår till 1 november, så det kan bli ännu

fler, tror Leif Ingemarsson, Karlskrona skid- och orienteringsklubb, och projektledare Hittaut Karlskrona.

– Helt exceptionellt, otroligt. Vi i SOK och Stig-männen i Karlshamn är bland de mest frekventerade i Sverige.

Kartan trycktes i 25 000 exemplar, 18 500 Karlskrona-hushåll fick den i brevlådan. En digital version för

smarta telefoner släpptes 15 april, papperskartan gick ut 1 maj. I nuläget finns 155 checkpoints, i centrala Karlskrona, på Aspö, i Rödeby med flera platser. Alla åldrar lockas, från 7-90, och vissa checkpoints är märkta med hjul, dit går att ta sig med barnvagn, rullator eller rullstol.

– Vi har undvikit skyddsvård natur och områden där det kan vara störande. Många önskar fler platser,

men det krävs att vi har kartområden, det har vi inte överallt.

I höst släpps ytterligare 20 checkpoints, och var månad sker utlottningar av presentkort lokala företag sponsrat med. Projektet har glädjande nog även lett till nya SOK-medlemmar.

– Fast, framför allt är detta ett friskvårdsprojekt, så fler kan upptäcka alla fantastiska platser här om-

Papperskartan har tryckts i 25 000 exemplar, och gått till 18 500 hushåll, berättar Leif Ingemarsson.

TEXT
CAROLE TÄRNUDD
carole.tarnudd
@sydostran.se
0455-33 46 21

Orienterare, som världsstjärnan Tove Alexandersson, har mycket att lära politikerna

FOTO: FREDRIK PERSSON / TT

Hittaut, hittarätt!

SYDÖSTRAN
Torsdag 7 maj 2020

Det kom en orienteringskarta i postlådan. Från Ronneby Kommun, Blekingetrafiken, Folksam och Bagheera. Samt Ronneby Orienteringsklubb.

Det handlar om ett projekt som heter "Hittaut". Kartor har delats ut på fler ställen i Blekinge, liksom ett 50-tal andra platser i landet.

Det fina med Hittaut är inte bara att det inspirerar folk att komma ut i skog och mark. Utan också därför att orientering lägger grunden för en gedigen förståelse för vad politik handlar om.

Givetvis tänker vi främst på det där med kartan och terrängen.

Det finns politiska rörelser som tenderar att bara följa terrängen. De kallas för "pragmatiker" och söker de mest lätttrampade stigarna och spar på så sätt energi, men riskerar att inte veta i vilken ände av skogen de hamnar.

Och oavsett i vilken del av terrängen de virrat in sig är de övertygade om att det var exakt hit de skulle.

Motsatsen är "fundamentalisterna", de som följer kartan, oavsett hur terrängen ser ut. De riskerar

därmed att gå ner sig i myrmarker, eller tvingas springa i jobbiga uppförlutor. Eller så tar de ut en kompassriktning som de sen följer, även om den leder ner i helvetet.

Och ju värre det blir, desto mer övertygade är de att det i framtiden kommer att visa sig att de hela tiden hade rätt.

En god orienterare – eller politiker – väger samman terrängen och kompassriktningen och utvärderar hela tiden vad som är mest lämpligt.

Att hålla rätt kurs är speciellt svårt när en orienterare springer längs med en bergssluttning. Riktningen blir svår att hålla, eftersom lutningen drar löparen neråt, och försöken att kompensera för avdriften lurar löparen för högt upp. I bägge fall ger det ett missat mål.

I politiken finns samma problem, nämligen att tidsandan tenderar att dra bort en rörelse från dess målsättningar, tills det helt glömmes bort sitt partiprogram.

Motsatsen, de som av ideologisk nit alltid försöker gå emot gängse mening lyckas framstå som helt tondöva och blir till slut kufiska.

Orientering är också en positiv form av patriotism. Sporten har utvecklats i de skandinaviska länderna och Sverige har lysande stjärnor som Tove Alexandersson, flerfaldig

världsmästarinna och vinnare av exempelvis Jerringpriset.

Samtidigt som vi odlar detta kollektiva arv när vi ger oss ut i orienteringsskogen, begår vi då också en oerhört individualistisk gärning.

Orientering är nämligen den idrott som ställer störst krav på den enskilde att reda sig själv. Ensam i vildmarken har vi bara vår egen förmåga att hålla koll på karta och kompass att lita till. Ingen markering på löparbanan talar om var vi ska springa.

Inte minst nattorientering ställer stora krav på den enskilde. Att plötsligt stå mitt i en myrmark med en slocknad pannlampa påminner sannolikt om hur politiska beslutsfattare känner sig i dagens coronakris.

Orientering är därför en bra träning för politiker som inte vill följa flocken utan söker starka självständighet och mod. Något som ofta saknas i dagens politik.

Således. Hittaut och lär er orientera. Och lägg grunden för den politiska förmågan att Hittarätt.

Orientering är därför en bra träning för en politiker som inte vill följa flocken utan söker självständighet och mod. Något som ofta saknas idag.

Stig-Björn Ljunggren

LEDARE

TEXT
STIG-BJÖRN LJUNGGREN
stig-bjorn.ljunggren
@sydostran.se
0455-33 46 60

En politisk orientering

NÄR JAG FICK en Hittaut-karta i brevlådan en morgon kom jag att filosofera lite kring hur jag från ungdomens orienteringsaktiviteter lärt mig en hel del om hur politik fungerar.

Politik och orientering är nära besläktade. Vilket har hjälpt mig i rollen som statsvetare, proffstyckare och ledarskribent.

Låt mig ta några exempel:

✓ Teori och praktik

Exempelvis är det bästa sättet att lära sig det där med karta och kompass inte att sitta på skolbänken och höra på någon som förklarar hur det går till, utan att ställa sig i terrängen och pröva på direkt.

Växlingen mellan teori och praktik fungerar också i de flesta andra sammanhang, vilket alla inte har förstått.

✓ Klara sig själv

En annan praktisk insikt har orienteringen förstärkt. Jag är på denna punkt påverkad av att jag är uppvuxen på landsbygden, i en skog några mil norr om Gävle. Vi som levde i skogskanten fick lära oss att hantera sådant som hur göra upp eld, hur den skulle göra som gick vilse.

Exempelvis lyssna efter trafik, följa vattendrag eller stigar, inte få panik, Det kan också vara goda råd när det blir politiskt kaos. Att lugnt och städat försöka läsa terrängen.

Det är också vad vi gjorde när vi hamnade utanför kartbladet eller blev totalt förvirrad. Lämna kartan. Lyssna. Titta.

Dagens generation har lärt sig att om de går vilse ska de krama ett träd tills det kommer någon snäll person från kommunen och räddar en. Med den inställningen hade vi från Hamränge varit kvar i skogen fortfarande.

✓ Kartan eller terrängen

Men främst påminner om likheten mellan orientering och politik är förstås det där med kartan och terrängen.

Det finns politiska rörelser som tenderar att bara följa terrängen. De kallas för "pragmatiker" och söker de mest lätttrampade stigarna och spar på så sätt energi, men riskerar att inte veta i vilken ände av skogen de till slut hamnar.

Och pragmatikernas inställning, att pröva det som funkar bäst, blir lätt omvandlad till ett slött "vi gör som vi alltid gjort".

Motsatsen är fundamentalisterna, de som följer kartan, oavsett hur terrängen ser ut, och riskerar därmed att gå ner sig i myrmarker, eller tvingas springa i jobbiga uppförlutor.

En god orienterare – eller politiker – väger samman terrängen och kompassriktningen.

✓ Att hålla intagen kurs

Att hålla rätt kurs är speciellt svårt när en orienterare springer "på skrå", alltså följer kursen längs med en bergsslutning. Riktningen blir svår att hålla, eftersom lutningen drar löparen neråt, och försöker denne att kompensera för avdriften kanske vederbörande kommer för högt upp, och därmed missar sitt mål.

I politiken finns samma problem, nämligen att tidsandan tenderar att dra bort en rörelse från dess verkliga ursprungliga

Stig-Björn Ljunggren är politisk chefredaktör på Sydöstran, Blekinge. Orienteringsaktiv i OK Ödmården, Gästrikland, på sjuttioalet.

syften, tills det helt glömmer bort sitt partiprogram. Samtidigt som de som av ideologisk nit är helt tondöva till slut uppfattas som kufiska.

✓ Att hänga den framgångsrike

Inom orienteringssporten finns det ett ofog som även delas i politiken, nämligen att några "hänger" de mer framgångsrika. Istället för att läsa kartan själv, så tar några löpare rygga på den som leder. Med påföljd att alla till slut springer åt samma håll.

En mildare variant av detta Följa John uppträder i slutet av en tävling, där den som startar mot slutet ibland kan spåra sig in till kontrollen genom att se var andra trampat.

Detta flockbeteende skapar förstås stora möjligheter för den som vågar tänka själv, utan att följa flocken.

✓ Lite sund nationalism

I den nationalistiska tid som vi lever i är också orientering en positiv form av patriotism. Sporten har utvecklats i de skandinaviska länderna och vi har några världsstjärnor i vårt land, som Tove Alexandersson.

Eftersom idrotten är en av de få områden där en oreflekterad nationalism är tillåten även för anständiga människor borde vi således vara mycket mycket stolta över orienteringens framgångar.

✓ Orientering – kollektivistisk individualism

Samtidigt som vi odlar det kollektiva när vi ger oss ut i orienteringsskogen begär vi då också en oerhört individualistisk gärning.

Orientering är den idrott som ställer störst krav på den enskilde att reda sig själv. Ensam i vildmarken har vi bara vår egen förmåga att hålla koll på karta och kompass att lita till. Ingen markering på löparbanan talar om var vi ska springa. Inte minst nattorientering ställer stora krav på den enskilde.

Att plötsligt stå mitt i en myrmark med en sloknad pannlampa påminner sannolikt ungefär hur politiska beslutsfattare känner sig i dagens coronakris.

Således. Hittaut och lär er orientera. Och lägg grunden för politisk förmåga.

Far och son rivstartade årets hittaut – 100 checkpoints i nummerordning

82 kilometer, 100 checkpoints och sju och en halv timme.

Det var Henrik och Axel Flordals aprilidag i jakt på Katrineholms samtliga hittaut-kontroller. Och kontrollerna togs i nummerordning.

HITTAUT HAR FÅTT EN rivstart på många platser runt om i landet. Många arrangörer har valt att tidigare lägga årets start på grund av de minst sagt speciella omständigheter som råder den här våren.

I Katrineholm, som arrangerar hittaut för andra året, släpptes 100 checkpoints den 10 april.

Henrik och 17-årige sonen Axel Flordal valde ett lite annorlunda upplägg för premiärdagen:

– Jag tänkte att vi skulle passa på att ta alla checkpoints dagen då de släpptes. Jag har tagit alla trimkontroller i nummerordning så jag tänkte att det inte skulle vara alltför avlägset att göra det även med hittaut. Jag mätte upp att det skulle bli cirka 56 kilometer fågelvägen och tänkte att det är ju görbart, säger Henrik Flordal.

Sju och en halv timme senare var uppdraget avslutat. Då hade duon avverkat 78 kilometer på cykel och fyra kilome-

ter i orienteringsskor.

Avslutade med pizza

– Vi ställde cyklarna och bytte om till orienteringsskor när vi skulle springa längre i skog.

Hur var dagen?

– Det var trevligt, perfekt väder och man träffade en del andra som passade på att ta några kontroller. Eftersom vi valde att göra det i nummerordning passerade vi vissa kontroller flera gånger vilket var lite frustrerande men det var ju självvalt. För mig som springer ganska mycket och har ritat delar av kartan är det fortfarande kul att komma till vissa platser där jag inte varit förut. Sen är det trevligt att se vanliga människor ge sig ut med karta i handen (en app visserligen) och leta kontroller. När vi tagit den sista checkpointen avslutade vi dagen med att köpa pizza på den pizzeria om låg närmast checkpoint 100, säger Henrik Flordal.

MÅRTEN LÅNG

Henrik och Axel Flordal har precis registrerat premiärdagens hundrade och därmed sista checkpoint. På kartan till höger kan du se deras sju och en halv timme långa tur runt Katrineholm.

Naturpass-arrangör för 50:e året i rad

I ÅR ÄR DET 50:E GÅNGEN som Tidaholms SOK Sisu arrangerar Naturpasset. Harry Brandqvist har funnits med under samtliga år:

– Jag tänker att det ska vara klurigt och roligt på samma gång. Inte för svårt och inte för lätt. Ett bra tips är att ta fem eller sex kontroller per gång. Så tänker jag när jag sätter ut kontrollerna. Då kan man orientera i omgångar, säger Brandqvist till Västgöta-Bladet.

Karlshamn lanserar äventyrskarta

KARLSHAMN ARRANGERAR hittaut för sjätte året:

– Vi utökar till i år från 100 till 142 checkpoints på den tryckta papperskartan. Därefter ytterligare fyra månadssläpp med tio nya checkpoints per månad. Och

precis som tidigare år har vi ett skärgårdsupplägg med checkpoints i skärgården på ena sidan av den tryckta kartan, säger Lars-Gunnar Bengtsson, ordförande i Stigmännens Karlshamn OK.

”Årets nyhet i Karlshamn är en äventyrskarta. Detta med markerade mountainbikebanor, reflexbanor, swimrunbana, vandringsleder, löprundor, spontanidrottsplatser. Kartan visar dessutom skärgårdstrafiken i hela Blekinge, alla busshållplatser är markerade på kartan. där finns även, kajak/kanotuthyrning, eldplatser, utsiktsplatser, badvikar, mat-caféplatser, toaletter och camping”, skriver klubben i ett pressmeddelande.

Klättring på topplistan

inspirerade till orientering
ERIK OCH THEO Wennberg tog samtliga 60 checkpoints i Kungälv under påskhelgen:

– Min son Theo ville inte följa med. Men efter varje kontroll gick det att se på hemsidan var man låg på en topplista. Efter det var det han som blev inspirerad och ville ta fler och fler kontroller, säger Erik Wennberg till Kungälv-Posten och fortsätter:

– Vi hade inte varit i Guddehjälm och Kastellegården tidigare. Där var det jättefina stigar. Vi är lite av tävlingsmänniskor både min son och jag, vi triggades i gång av att klättra på listan och bli först till 60. Vi stack ut klockan 17 och var hemma vid 21 igen på annandagen. Ute på Koön blåste det 20 sekundmeter och kom hagel, berättar Wennberg.

Har ni fått smak på orientering?

– Ja, absolut, men kanske inte så att vi kommer att börja orientera. Vi gillar kartor, det är allmänbildning att kunna kartor, säger Wennberg till Kungälv-Posten.

Från Karlshamns kommuns hemsida

FRITID 24 juni 2020

Upptäck nya platser med Hitta ut

Hitta ut är en natur- och friskvårdsaktivitet, som går ut på att hitta checkpoints i stads-, skogs- och skärgårdsmiljö. Det är gratis att göra och alla kan delta utifrån sina förutsättningar, dygnet runt under säsongen.

Hitta ut är ett sätt att kombinera att röra på sig samtidigt som man upptäcker nya platser i kommunen. Med hjälp av en karta som kan tas med på promenaden, cykelturen eller löprundan kan man upptäcka sitt närområde. Det finns fyra olika svårighetsgrader, där grön är lättast och svart svårast. Det finns även tillgänglighetsanpassade checkpoints som går att nå på hjul.

Hitta ut-kartan finns i både i pappersform och digitalt som app och på hemsida. På kartan finns checkpoints utmärkta med en ring. I naturen är de markerade med en aluminiumstolpe med en rosa Hitta ut-dekal. Det finns en beskrivning av var den finns, till exempel en sten, grop, brant, lyktstolpe eller stakethörn. På varje checkpoint finns en bokstavskod som kan registreras på ett konto i appen eller på hemsidan. Varje registrerad checkpoint ger en lottsedel med chans att vinna fina priser. Utöver de 142 checkpoints som redan finns utplacerade i kommunen kommer det att släppas nya. Den 1 augusti släpps 10 nya checkpoints, den 1 september 10 nya och 1 oktober ytterligare 10 nya. Hitta ut håller på till och med 1 november.

Stort intresse från allmänheten

– Redan halvvägs in i säsongen för Hitta ut har antal registreringar varit fler än under hela förra årets säsong, närmare 89 000 registrerade checkpointsbesök med 2 644 deltagare, säger Lars-Gunnar Bengtsson från orienteringsklubben Stigmännen i Karlshamn. Att Hitta ut är så populärt just i år kan vara en effekt av coronaviruset, då människor söker sig utomhus för att hitta på aktiviteter att göra.

År efter år har Karlshamns Hitta ut haft en topposition bland ett femtiotal deltagande kommuner i Sverige. Detta i förhållande till kommunstorleken. I år är 56 orter i Sverige med i Hitta ut.

Papperskartan finns att hämta på dessa platser:

- Karlshamns Turistinformation i Torgpaviljongen
- Rådhuset Karlshamn
- Länsförsäkringar Karlshamn
- Tjärö – Blekinge skärgård
- Sparbanken i Karlshamn
- Stora Coop Karlshamn
- Best Western Hotell Karlshamn
- Eriksberg Hotel & Nature Reserve
- Wellness Studio, Rådhusgatan

Appen Hitta ut hämtas där appar laddas ner. På hemsidan hittaut.nu (<http://hittaut.nu/>) finns alla orters Hitta ut-kartor, om du vill Hitta ut någon annanstans i Sverige.

Läs mer på hittaut.nu/karlshamn (<http://hittaut.nu/karlshamn>)

Foto: Vida och Giedrius Zubieliai

upptäcker att naturen är en viktig hälsokälla både för kropp och själ. Alla kan delta.

Hittaut genomförs med ideella krafter och det är

kostnadsfritt att delta. Bara i Karlshamn plöjer

15 eldsjälar årligen ner 1000 ideella timmar.

Finansieringen sker genom stöd från [Lokala](#)

[naturvårdssatsningen \(LONA\)](#) och via samarbete med

företag och organisationer.

Lars-Gunnar och motsvarande nyckelpersoner i andra

kommuner kan sina skogar, öar och vatten som få andra.

- På årets Hittaut-karta Karlshamn vill jag tipsa om att

besöka naturpärlan [Järnaviks naturreservat](#) med

Kamraleden samt [Svalemålaleden](#) söder om Järnaviks

Camping.

Registrera dig på
Hittaut!

Från Miljöekstra Länsstyrelsen maj 2020

Miljöekstra är ett nyhetsbrev från Länsstyrelsen Blekinge.

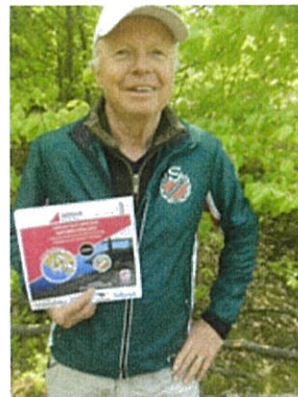
Vi vill gärna berätta om goda exempel inom miljöområdet.

Har du något du vill berätta om? Hör av dig till miljoekstra@lansstyrelsen.se.

Ut och njut med Hitta Ut

- Fantastiskt! Det är just nu trängsel vid parkeringarna till Blekinges drygt 100 naturreservat.

Inleder den alltid lika positive, oftast grönklädde, Lars-Gunnar Bengtsson samtalet. Han är en av eldsjälarna i orienteringsklubben Stigmännen som var bland de första i Sverige med att arrangera Hittaut. År 2010 startades Hittaut i Karlshamn och har sedan dess fått sällskap av Karlskrona och Ronneby.

- Hittaut Karlshamn 2020 har efter en vecka mer än dubbelt så många registrerade deltagare och tagna checkpoints jämfört med samma tidpunkt förra året. Trenden är densamma i Karlskrona och Ronneby samt i övriga drygt 50 arrangerande kommuner i Sverige.

Hittaut har växt år för år. Alltfler kommuner arrangerar sig. Ett ständigt ökat antal människor får upp ögonen för Hittaut. Lars-Gunnar betonar upptäckarglädjen, att det ger naturupplevelser med ett spänningsmoment och att det är anpassat för alla ambitionsnivåer.

- Just nu (andra veckan i maj) har över 1 700 "Hittautare" i Karlshamn registrerat sig och gjort över 41 500 checkpointsbesök motsvarande över 2 varv runt jordklotet i rörelsekilometer. Varje dag strömmar registreringar in.

Rekommendationerna om social distansering och begränsat resande spelar säkerligen roll i den massiva ökningen just i år. Lars-Gunnar betonar naturens läkande kraft i oroliga ovissa tider.

-Forskningen visar att om du vistas i naturen dämpas oro, ångest och du blir lugnare. Alltfler upptäcker att naturen är en viktig hälsokälla både för kropp och själ. Alla kan delta.

Hittaut genomförs med ideella krafter och det är kostnadsfritt att delta. Bara i Karlshamn plöjer 15 eldsjälar årligen ner 1000 ideella timmar. Finansieringen sker genom stöd från [Lokala naturvårdssatsningen \(LONA\)](#) och via samarbete med företag och organisationer.

Lars-Gunnar och motsvarande nyckelpersoner i andra kommuner kan sina skogar, öar och vatten som få andra.

- På årets Hittaut-karta Karlshamn vill jag tipsa om att besöka naturpärlan [Järnaviks naturreservat](#) med Kamraleden samt [Svalermålaleden](#) söder om Järnaviks Camping.

Svenska Orienteringsförbundet

Det skrivs mycket om hittaut! Här ett par exempel på artiklar som publicerats de senaste veckorna.

Succé för hittaut – rekordmånga väljer coronasäker motion med karta

I princip alla idrottstävlingar är inställda med anledning av coronapandemin. Orienteringen däremot upplever en boom. Detta mycket tack vare de olika formerna av motionsorientering, där Svenska Orienteringsförbundets hittaut redan slagit alla rekord.

Uppdaterad:
19 MAJ 2020 10:08

På grund av coronasmittan står stora delar av idrottssverige stilla, men ute i skog och mark rör sig betydligt fler människor än normalt. Och många väljer att göra det med en karta i hand.

De senaste dagarna har Svenska Orienteringsförbundets friskvårdsatsning hittaut nått två milstolpar. Först passerade antalet registrerade checkpoints den magiska gränsen 1 miljon. Och strax därefter gick deltagarantalet över 43700 personer. Det innebär att hittaut – som drivs ideellt av orienteringsklubbar och är gratis för användaren – redan i mitten av maj har lockat lika många deltagare som under hela fjolåret.

- I de här tiderna har idrotten en viktigare uppgift än någonsin att fylla. Att folk isoleras och blir stillasittande är livsfarligt. Vi jobbar stenhårt på att sätta folk i rörelse, gamla som unga, och det är fantastiskt kul att så många upptäcker hittaut och våra övriga motionskoncept, säger Susanne Söderholm, förbundschef.

Efterfrågan på en utomhusaktivitet utan risk för smittspridning blev mycket stor när coronapandemin nådde Sverige, med inställda aktiviteter till följd.

Över hälften av de 56 orienteringsklubbar som arrangerar hittaut skyndade på förberedelserna och lyckades starta säsongen flera veckor tidigare än planerat. I vissa fall med enbart digital karta i appen och på hemsidan, i väntan på att papperskartan skulle bli klar i tryckeriet. I flera fall finns möjligheten att själv ladda ner och skriva ut kartan.

Svenska Orienteringsförbundets hittaut-samordnare Linnea Börjars har märkt flera tecken på den stora efterfrågan.

- Jag har bland annat blivit kontaktad av en rad orienteringsklubbar som visat intresse för att arrangera hittaut och det har hittills genererat två nya hittautorter: Tullinge och Ärvika. Nu jobbar arrangörerna med att färdigställa kartorna och placera ut checkpoints med förhoppning om att kunna dra igång hittaut för deltagare inom en snar framtid, berättar Börjars.

- Det är en sån ynnest att få jobba med detta friskvårdsprojekt! Med hittaut kommer folk ut och rör på sig, utan att trota restriktionerna. Superviktigt för folkhälsan, för såväl det fysiska som psykiska välmåendet.

HÄR kan du läsa mer om hittaut och hitta alla arrangörer runtom i landet.

Fakta om hittaut

I tio år har hittaut lockat tusentals deltagare att ta sig ut och leta checkpoints. I dag finns hittaut på 56 orter. Hittaut drivs ideellt av orienteringsklubbar och är gratis för användaren.

Deltagaren tar med kartan på promenaden, cykelturen eller löprundan och aktiverar på så vis både kroppen och hjärnan - samtidigt som hen även kan upptäcka några nya platser. Vid varje checkpoint finns en kod som deltagaren kan registrera på sitt konto, med chans att vinna fina priser.

Alla kan delta utifrån sina förutsättningar, dygnet runt under säsongen som vanligtvis sträcker sig från maj till oktober. Hittaut finns även som friskvårdsprojekt för företag och skolor.

Skogen utmanar

Författaren och ekonomiprofessorn Micael Dahlen älskar att springa vilse – eftersom det håller både hjärnan och kroppen i trim. I sin nya bok förklarar han varför vi blir lyckligare av att röra på oss.

TEXT ANNIKA GOLDHAMMER FOTO MARTIN STENMARK

MICAEL DAHLEN TRÄNADE INFÖR ett motionslopp och sprang sin vanliga runda i skogen när han fick ett infall: Vad händer om jag lämnar spåret och springer så långt in i skogen jag kan på tio sekunder? Han testade och upptäckte att träningen blev både lättare och roligare.

– De som höll sig till stigen undrade nog om det var en älg i skogen, men för mig blev det ett spännande avbrott. Så småningom började jag springa rätt in i skogen direkt eftersom jag insåg att det var mycket roligare att hitta på egna vägar, säger Micael Dahlen.

Han har gjort sig känd som den okonventionelle professorn som undviker upptrampade stigar både bildligt och bokstavligt. Han har alltid gillat att träna, men det var först för några år sedan som han knäckte koden till hur han kunde få den att bli rolig.

– Allt som är annorlunda och väcker nyfikenhet ger mig rörelseglädje, så jag började hitta på olika sätt att utmana mig själv.

Sedan dess har han bland annat sprungit Midnattsloppet på kryckor, gjort fem maror på fem dagar längs Göta Kanal, paddlat från Stockholm till Västerås och sprungit från kust till kust i Italien. Utmaningarna har också resulterat i träningsboken "Starkt kul", i vilken Dahlen visar hur man kan få in träningen i vardagen genom att till exempel göra yoga på skrivbordet eller chins i busskuren.

FORSKAR OM LYCKA

I hans senaste bok, "En liten bok om lycka", förklarar han varför vi mår bättre om vi rör på oss.

– Bara en sådan sak som att gå uppför trappan i stället för att ta rulltrappan gör skillnad. Vi undersökte det i Stockholms tunnelbana och kom fram

till att de som rörde på sig kände sig lite gladare.

Enligt Dahlen finns det flera förklaringar.

– Det finns många konkreta biokemiska effekter av att röra på sig. Det sätter i gång lyckohormoner och ökar blodflödet, vilket gör att både hjärnan och kroppen fungerar bättre. Det ger också ökad puls och gör oss varmare, vilket leder till ökat välmående.

TRÄNINGSRESA PÅ HEMMPLAN

Micael Dahlen har som mål att träna varje dag och att varje pass ska utmana både hjärnan och kroppen. Därför tränar han gärna i skogen.

– Även om man rör sig i samma skog är det en ny upplevelse varje gång eftersom allt förändras. Det stimulerar alla sinnen. Sedan är det lättare att springa vilse, och det gillar jag. Så länge det är över 15 grader och jag vet att jag har orken och förmågan att hitta tillbaka så är det bara kul.

I sommar ska han utforska naturen runt Stockholm tillsammans med sin fru och två tonåringar.

– Det är populärt med träningsresor, men man behöver inte åka till andra sidan världen för att göra en. Vi kanske springer uppför ett berg ena dagen, utmanar varandra i chins i skogen nästa dag och ser vem som kommer först över sjön i kajak den tredje. Jag tror att det kan bli en jättehäftig semester.

Micael Dahlen

Ålder: 47 år.

Bor: Stockholm.

Familj: Fru och två barn.

Aktuellt: Senaste boken "En liten bok om lycka".

Uteträffar räddar liv

Friluftsliv som hjälp mot psykisk ohälsa är ett framgångsrecept. Det har projektet "Häng med oss ut" visat tydligt. Nu hoppas initiativtagaren, Therese Rosenkvist, att fler hänger på.

TEXT MATS NYMAN

"HÄNG MED OSS UT" startade 2016 som ett samarbete mellan socialpsykiatri i Sjöbo kommun och Friluftsrämjandet. Idén kom från Therese Rosenkvist som är arbetsterapeut och mycket friluftsintrasserad. I sitt arbete med att hjälpa människor med psykisk ohälsa upptäckte hon att promenader i naturen var mycket uppskattade. Utifrån sin egen erfarenhet och den forskning som finns på området ville hon därför utveckla arbetet i naturen ytterligare.

– Jag ville att det skulle leda till något mer än att bara vara ett trevligt

inslag i vår verksamhet. Att det skulle vara ett steg vidare ut i samhället för deltagarna, berättar hon.

Lösningen blev ett samarbete med Friluftsrämjandet där personal från kommunen går deras ledarutbildning för att kunna leda grupper i olika friluftaktiviteter. Gruppdeltagarna blir medlemmar i Friluftsrämjandet och får därmed också möjlighet att, när de känner sig redo, vara med i föreningens övriga aktiviteter.

Sedan 2018 är även Ystad och Tomelilla med i projektet, som då

uppgaderades till "Häng med oss ut 2.0". För att kunna sprida konceptet till fler kommuner inleddes arbetet med att ta fram en metodhandbok för samarbete mellan socialpsykiatri och Friluftsrämjandet.

– Vinsten av att samverka på det här sättet har blivit väldigt tydlig. Att involvera Friluftsrämjandet hjälper deltagarna att inte fastna i kommunens verksamhet, utan faktiskt ta sig vidare ut i samhället. Det hjälper också till att minska stigma kring psykisk ohälsa, säger Therese Rosenkvist.

SER STORA FRAMSTEG

I "Häng med oss ut" träffas deltagarna var tredje vecka för att testa olika saker tillsammans. Matlagning, vandring, kanotpaddling och mountainbike är några av aktiviteterna som har genomförts. De positiva effekterna såg Therese Rosenkvist redan när hon var ute med det första gänget.

– Vi såg jättesnabbt att den här gruppen betedde sig helt annorlunda när vi kom ut. De blev mer sociala, öppnare och gladare, berättar hon.

Deltagarna har intervjuats både innan de börjat i gruppen och efter ett års medverkan. Bland annat fick de skatta sitt mående när det gäller ångest, depression, tvångssyndrom, social fobi och andra symtom. Alla deltagare har gjort förflyttningar till det bättre på samtliga områden.

En av deltagarna, som har varit nere i en djup depression och var nära att ta sitt eget liv, beskrev "Häng med oss ut" som det som fick honom att vilja leva vidare. För andra har deltagandet lett till ökat engagemang i Friluftsrämjandet.

– Det är verkligen helt fantastiskt att få se människor må bättre och utvecklas, säger Therese Rosenkvist.

Idrottsplatser i Blekinge

Skribenter

Roland Andersson, Kenth Borgström, Jan-Anders Börjesson,
Leif-Owe Hubertsson, Gösta Rörstrand, Torbjörn Sunesson.

Bilder och redigering

Roland Andersson, Jonas Eckerbom, Torbjörn Sunesson.

Axel Rydström, IF Udd, var en framgångsrik spjutkastare, två gånger Europamästare som veteran. Foto: UDDES ARKIV.

personer på plats, men det officiella publikrekordet blev 14 564! Efter tre kvalmatcher var Högalad, tillsammans med Djurgården, klara för Allsvenskan. Leif Johnsson, IF Udd, vann SM i tresteg, en seger som han upprepade två år senare.

Ganska snart visade det sig att HIS inte riktigt räckte till Allsvenskan och kanske det berodde på att av de som runnit trean 1958 fanns fortfarande 9 (11) med i laget. Ett par nyförvärv hade sannolikt haft stor betydelse. Publiken

kom ändå, och i premiären mot Örgryte kom över 10 000 åskådare och fram till mitten av augusti var fortfarande publikintresset stort och mot Norrköping kom det över 12 000. De sista tre hemmamatcherna svek publiken men snittet hamnade ändå strax över 7 000/match. Man hamnade sist i tabellen, med bara nio poäng, och åter var Bambis bästa målskytt i laget, nu med 8 mål.

Under några säsonger i början av 1960-talet spelade Högalad bandy i div. 4 Blekinge och även om det ibland var mildväder så kunde HIS många gånger spela sina hemmamatcher på Vägga Norras landisbana, istället för på Solgårdas skridskobana som bebyggts med tiden. Redan 1942 hade HIS bandylag spelat DM-final, men då förlorat mot Carlskrona BF med 4-5.

1962 hade IFK en hård fight med Bromölla om seriesegern i div. 3 och först i sista matchen avgjordes allt när IFK på Vägga tog emot Bromölla. Det krävdes **seger** för IFK men matchen slutade 3-3, inför 3 469 åskådare och Bromölla flyttades upp i tvåan.

I början av augusti arrangerade IF Udd **trelandskamp** i friidrott mellan Danmark A, Finland B och Sverige B. Inför denna landskamp rustades Vägga upp och fick ny röd stybb som lyste upp arenan. Dessutom skumplast till stav-

Hans Rolander var i mer än 50 år friidrottsengagerad och framstod som IF Udds starke. Som tränare lotsade han många till framgångar. Rolander var också en period ordförande i Blekinge Friidrottsförbund. Foto: BLEKINGE FRIIDROTTSFÖRBUND.

De nya allvädersbanorna fick sitt elddop i samband med stafett-SM sommaren 1992. Foto: UDDS ARKIV.

hopparna så att de kunde landa mjukt. Bland de svenska grensegrarna märktes Lennart Jonsson, ursprungligen från Udd, vilken vann 400 m. Finland vann landskampen före Sverige och Danmark, och publiken uppgick till ca 1 300.

1963 spelade alltså Högadal åter i div. 2 och IFK i div. 3. HIS hamnade på femte plats och i trean kämpade IFK åter med Hässleholm om seriesegern och denna gång lyckades man stå distansen ut. Man vann med fyra poäng och därmed uppflyttning till div.2, där man alltså skulle komma att få spela derbymatcher mot Högadal! Leif Johnsson, Udd, som vann tresteg i finnkampen, utsågs till "Blekinges bästa idrottsman 1963".

1964 fyllde Karlshamns stad 300 år och en av jubileumsaktiviteterna var SM i friidrott för herrjuniorer, som arrangerades av IF Udd den 18-19 juli. Inte mindre än

238 deltagare från 96 (!) klubbar var anmälda och även om någon av favoriterna uteblev så var det högklassiga tävlingar på Vaggas erkänt fina banor. Publiken uppgick till ca 2 000 i det härliga sommarvädret. Bland segrarna märktes Bo Althoff (100+200+400 m), Ulf Högberg, Anders Gärderud, Lars-Olof Höök, Lillen Burlin med flera. Även en ung Ricky Bruch deltog, men fick nöja sig med två bronsmedaljer.

Inför söndagens friidrottstävlingar hade bågskyttarna invaderat Vägga och bland deltagarna såg man Maj-Britt Johansson, vilken åtta år senare deltog på OS i München. Detta år möttes för första gången Högadal och IFK i div. 2 och båda lagen hängde kvar. HIS började svagt men efter att Bambis gjort comeback kom segrarna och dessutom vann Sune Jönsson skytteligan i div. 2 östra med 19 mål. IFK lyckades med ett nödrop hänga kvar och stor betydelse hade segern mot HIS med 4-1 under höstomgången. Vårens match IFK-HIS slutade 1-2 inför nästan

3 500 åskådare. Den 2 augusti spelade Sverige B mot Finland B i en fotbollslandskamp med resultat 2-0 inför drygt 4 000 åskådare.

Året därpå var det ihållande regn under sommaren, vilket gjorde att Vaggas löparbanor ofta stod under vatten, vilket naturligtvis störde tävlingsverksamheten. Bland Udds ungdomar utmärkte sig 18-årige Christer Celion genom att hoppa 2.03 i en inomhustävling. För fotbollslagen blev året dystert då såväl Högalund (11:a) som IFK (12:a) ramlade ur tvåan och det blev uppenbart att HIS inte för-yngtrat sitt lag i tid sedan den allsvenska tiden, och IFK:s trupp var alltför tunn.

Högalund har sedan aldrig lyckats återkomma i fotbollens finrum utan har mestadels hållit till i div. 3 och div. 4, men även varit nere i femman. IFK gick ungefär samma öde till mötes, men under fyra säsonger i mitten av 1990-talet var laget åter i tvåan, liksom man kommer att vara under år 2020, efter en mycket överraskande serie-seger i div. 3 sydöstra!

IFK:s damlag har under de senaste fem åren spelat i tvåan och 2019 nådde man sin främsta placering då man kom fyra i div. 2 sydöstra Götaland.

Från slutet av 1960-talet arbetade IF Udd hårt för att få de styrande i Karlshamn att förstå att man behövde allvädersbanor för att kunna utvecklas. Inget hände emellertid och många tävlingar stördes av de regnsjuka banorna, men man lyckades ändå på ett bra sätt genomföra JSM i tiokamp hösten 1970. Trots problem med hemmabanorna hade man vissa framgångar, och 1972 blev Bengt-Erik Mattisson uttagen till ungdomslandslaget i stafett 4x400 m vid landskampen mot Finland på Olympiastadion i Helsingfors!

1973 hoppade Christer Celion 2.14 i höjdhopp, ett klubb-rekord som står sig än idag.

1977 fick Udd två svenska ungdomsmästare, Christina Jonfelt och Thomas Nyberg, båda på 300 m häck! Christina deltog i u-landslaget och slog svenskt ungdomsrekord på 300 m häck med 43,48.

Elsa Enarsson, IF Udd, är en av Sveriges främsta veteranfriidrottare genom tiderna. Foto: ROLAND ANDERSSON.

Christina och Thomas deltog i landslagssammanhang de närmaste åren och Udd hade många framgångar inom ungdomsleden och vann sensationellt lagtävlingen vid Öresundsspelen 1979. En av förenings sprinters i början av 1980-talet var Per-Anders Persson som under namnet von Scheele deltog vid vinter-OS i Calgary 1988, i bob! Vid festivaltåget sommaren 1989 hade IF Udd ett mycket fyndigt plakat "På Vägga tränar vi i gägga!" och i slutet av året kom det länge efterlängtrade beskedet – Allvädersbanorna på Vägga skall vara klara 1991!